

Datum
2020-04-02
Adress
Lugna gatan 82
Diarienummer
FSKF-2020-2391

Yttrande

Till
Kommunstyrelsen

Yttrande över Remiss från Finansdepartementet - Idéburen välfärd (SOU 2019:56) STK-2020-65

Förskolenämnden beslutar att lämna följande yttrande:

Sammanfattning

Förskolenämnden ställer sig generellt positiv till utredningens förslag och har i sitt yttrande lämnat synpunkter och reflektioner på några av utredningens bedömningar och förslag. Förskolenämnden anser att den idéburna sektorn har en viktig roll att fylla i Malmö stad. Förskolenämnden bedömer dock att det är komplexa frågeställningar kring idéburet offentligt partnerskap (IOP) kopplat till lagen om offentlig upphandling (LOU) som ännu inte prövats rättsligt varför det kommer att kräva tid, kompetens och tolkning kring den juridiska komplexiteten och kring aktuellt rättsläge. Vidare kommer en större insats på nationell nivå för att ge stöd och kompetens till kommuner och regioner behövas.

Yttrande

Idéburen sektors unika roll

Förskolenämnden anser att den idéburna sektorn har en viktig roll att fylla i Malmö stad. Utbudet av föreningar och organisationer inom civilsamhället är stort och mångfacetterat i staden. I sina uppdrag arbetar den idéburna sektorn inom ett flertal olika områden såsom kultur, bildning, fritidsaktiviteter, arbetsmarknadsinsatser, social omsorg, fysisk aktivitet samtidigt som de erbjuder ett stort utbud av mötesplatser. Nätverket för Idéburen sektor i Skåne beskriver bland annat att civilsamhället förebygger ohälsa och utanförskap, ger livskvalitet, tar hand om människor som saknar sammanhang och hittar nya lösningar på samhällsutmaningar.

Historiskt har föreningar och trossamfund varit föregångare för sådant som i dag tillhör välfärdens kärna såsom demokratiarbete, omsorg och socialt arbete. Idéburna organisationer har under en lång tid spelat en viktig roll i välfärden. Dock är de idéburna aktörernas andel av välfärdssektorn liten i Sverige i jämförelse med Nordens länder enligt utredningen. Förskolenämnden anser att det både på nationell, regional och kommunal nivå har bedrivits ett långsiktigt arbete för att gynna samverkan mellan idéburen sektor och det offentliga. Flera

offentliga utredningar såsom Ägarprövningsutredningen (SOU 2015:7), Utredningen om meddelarskydd för privat anställda i offentligt finansierad verksamhet (SOU 2013:79), Vårdsutredningen (SOU 2016:78), Demokrativillkorsutredningen (SOU 2019:35), Utredningen för ett stärkt civilsamhälle (SOU 2016:13) samt Utredningen om ökad insyn i välfärden (SOU 2016:62) har genomförts för att bana väg för de idéburna aktörerna inom välfärdssektorn.

Malmö kommunfullmäktige antog plattformen Malmöandan 2018 som är en plan för samverkan mellan idéburen sektor och Malmö stad. Syftet med planen är att genom samverkan hitta lösningar som ska stärka Malmöbornas förutsättningar till välbefinnande, hälsa och ett meningsfullt liv. Förskolenämnden har utifrån Malmöandans intentioner initerat ett nätverk mellan förvaltningen och idéburen sektor som träffas ett par gånger per år i syfte att skapa kunskapsallianser med aktörer inom den idéburna sektorn som delar förskolenämndens intressen och utmaningar i att skapa ett socialt hållbart Malmö. Utifrån erfarenheter från nätverket kan förskolenämnden konstatera att flera aktörer från den idéburna sektorn identifierar och möter behov som varken det offentliga eller andra kommersiella aktörer förmår att fånga upp. Förskolenämnden anser att en fortsatt aktiv, systematisk och utvecklad samverkan mellan idéburen sektor och Malmö stad krävs för att stärka Malmöbornas förutsättningar till välbefinnande, hälsa och ett meningsfullt liv. En samverkan mellan idéburet och det offentliga ger ett mervärde och förstärker välfärdsinstitutionernas uppdrag.

Förslaget om en definition av idéburna aktörer i offentlig finansierad välfärdsverksamhet samt ett särskilt register

Förskolenämnden är enig med utredningen att en definition av idéburna aktörer i offentlig finansierad välfärdsverksamhet är positivt. Parametrarna som definierar idéburna aktörer i offentlig finansierad välfärdsverksamhet är att de ska vara en juridisk person och inte vara ägd direkt eller indirekt av det offentliga, ha ett syfte som är oegennyttigt och inte gör några värdeöverföringar till annan än registrerade idéburna aktörer eller till forskning.

Förskolenämnden bedömer att både definition och registrering underlättar för kommuners arbete och medför mindre administration och att även idéburen sektor inte behöver visa att de uppfyller kriterierna var gång definitionen ska tillämpas. Förskolenämnden är enig med utredningen att regler behövs för värdeöverföring. Förskolenämnden ser att frågan om värdeöverföring är svår att ha kontroll över med hjälp av reglering. Det konstateras också i utredningen att kriterierna får följas upp och eventuellt justeras efterhand vilket förskolenämnden är enig med.

En definition av idéburet offentligt partnerskap (IOP) och en vägledning för att underlätta samverkan i IOP

En definition av ett idéburet offentligt partnerskap är till stor nytta och tydliggör förutsättningarna. Förskolenämnden bedömer att en vägledning är en början till att underlätta för samverkan i IOP. Utredningens förslag på instrument för att underlätta samverkan i IOP består vidare av att Upphandlingsmyndigheten ska arbeta med informationsinsatser utifrån de kriterier för IOP som utredningen tagit fram. Detta bedömer

förskolenämnden som nödvändigt för att bistå kommuner och regioner med utbildning och kompetens kring IOP. Förskolenämnden vill dock betona att IOP är endast en form av samverkan och att samverkan med idéburen sektor kan ta sig uttryck på flera olika sätt.

Utredningens bedömningar och förslag rörande offentlig upphandling

I utredningen bedöms att det inom ramen för gällande upphandlingslagstiftning finns möjligheter att bättre ta tillvara det mervärde som idéburna aktörer kan bidra med. Vidare menar utredningen att det ligger i Upphandlingsmyndighetens uppdrag att arbeta med riktade informationsinsatser gentemot idéburna organisationer och upphandlande myndigheter i syfte att öka idéburna aktörers deltagande i upphandlingar. Förskolenämnden anser att det finns svårigheter kring förutsättningarna kring hur IOP och LOU hanteras gentemot varandra. Högsta förvaltningsdomstolen har i oktober 2019 meddelat prövningstillstånd som avser frågan om ett avtal som har ingåtts mellan en kommun och en stiftelse inom ramen för ett så kallat idéburet offentligt partnerskap och om det omfattas av upphandlingslagstiftningen. Denna dom kan komma att påverka hur IOP utformas och ses som avtalsform. Det är fortsatt kommunerna som ska ha kunskap om IOP och att det inte strider mot upphandlingsreglerna, kommunallagen och EU-rätten. Förskolenämnden anser att det är flera komplexa frågeställningar som ännu inte prövats rättsligt varför det kommer att kräva tid, kompetens och tolkning kring den juridiska komplexiteten och aktuellt rättsläge. Här kommer det behövas en större insats för att stödja och ge kompetens till kommuner och regioner.

Fristående förskolor och idéburna aktörer

Sen den 1 januari 2019 ställs särskilda krav på ägar- och ledningskretsen för huvudmän som bedriver fristående förskola. De nya bestämmelserna omfattar krav på erfarenhet av eller på annat sätt förvärvat insikt i de föreskrifter som gäller för skolverksamheten samt lämplighet att bedriva denna. Därutöver krävs även att huvudmannen har ekonomiska förutsättningar att bedriva förskola enligt de bestämmelser som gäller för förskola, både vid tillståndsprövning samt att de fortlöpande är uppfyllda. Det är tydligt att bestämmelserna gäller för samtliga huvudmän, oavsett om det är ett aktiebolag eller till exempel en stiftelse. Förskolenämnden har vid tillståndsansökningar inte mottagit några skriftliga kommentarer från fristående verksamheter gällande svårigheter för idéburna aktörer. Förskolenämnden anser att ägar- och ledningsprövning enligt Skollagen 2 kap 5 1-3 § samt 5 a-b § fortsatt ska gälla samtliga aktörer som vill bedriva fristående verksamheter, och detta oavsett huvudman.

Förskolenämnden bedömer avslutningsvis att det kommer att behövas stöd och hjälp på olika sätt för ingående av IOP. En idé som nämns i utredningen är att staten anslår särskilda medel för kommuner och regioner för att kunna ingå IOP:er. I så fall vore det möjligt att slå fast vilka villkor som ska vara uppfyllda för att en sådan ansökan ska beviljas. Förskolenämnden ser idén med nationellt anslag om särskilda medel som ett bra förslag som gör att IOP kan få en extra skjuts och att det säkerställs och exemplifieras vad som är en icke-ekonomisk tjänst av allmänt intresse.

Samverkan under remissförfarandet

Under remissförfarandet har samråd skett mellan de tre skolförvaltningarna, funktionsstödsförvaltningen, arbetsmarknad- och socialförvaltningen samt hälsa-, vård- och omsorgsförvaltningen i Malmö. Enighet råder kring att utredningens förslag generellt sett är goda och kan medverka till att skapa bättre förutsättningar för samverkan mellan offentlig sektor och idéburna aktörer som utförare av välfärdstjänster. En viktig synpunkt som berörda förvaltningar är ense om och som är värt att lyfta fram är att IOP är en ny avtalsform och att kommuner och regioner både är i behov av resurser för kompetensförstärkning samt stöd i handläggning i tillämpningen av IOP.

Ordförande

Rose-Marie Carlsson (S)

Nämndsekreterare

Louise Säfström
